

ISSN 1601-0728

Indhold

Side 2:

Bestyrelsen
Aktivitetskalenderen
Redaktionelt

Side 3:

Et mærkeligt forår

Side 4:

Skåltegnssten

Side 6:

**Udflugt til
Eremitageslottet**

Side 7:

Danske børnekonger

Side 8:

Udflugt til Kastellet

Side 9:

Landskabets historie

Side 10:

En aften med Gregers

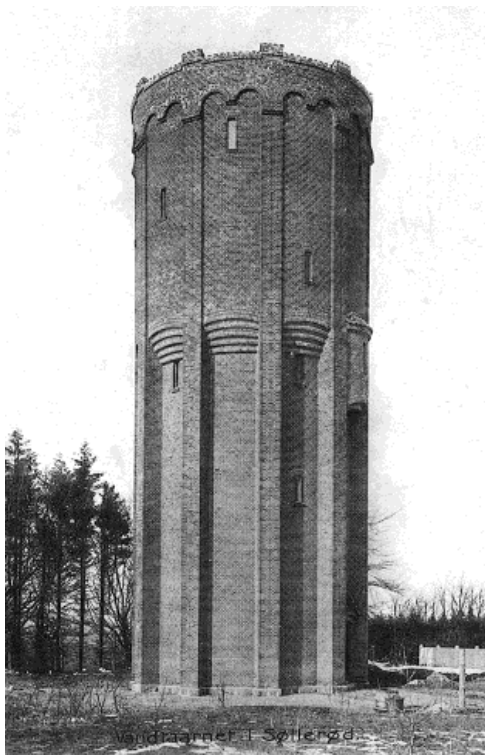
Side 11:

**William S. Knudsen og
verdenskrigen**

FRA LOKALHISTORIEN

Historisk-topografisk Selskab for Søllerødeggen

Søllerød Vandtårn, bygget 1908—nedrevet 1975

August 2020

Bestyrelsen 2020/21

Formand:	Cand. scient. Axel Bredsdorff
Næstformand:	Civilingeniør Søren P. Petersen
Kasserer:	Konsulent Verner Hylby
Redaktør:	Museumskonsulent, PhD Niels Peter Stilling
Øvrige medlemmer:	Etnolog Birgitte Schjerning Povlsen Konsulent Georg Lund Lærer Sanne Rud Arkitekt Steen Pedersen Cand. mag. Carsten Erichsen Arkitekt Henriette Gøtstad IT-konsulent Erik Trudsø Jespersen
Suppleanter:	Rådgiver Kirsten Kristensen Tidl. kommunaldirektør Bjarne Pedersen

Aktivitetsskalendar - efteråret 2020

Den 9. sept.:	Skåltegnsten i Trørød Skov, se side 4*
Den 16. sept.:	Eremitageslottet (udsolgt), se side 6
Den 17. sept.:	Barnekonger i Danmark, se side 7
Den 29. sept.:	Udflugt til Kastellet, se side 8 *
Den 20. okt.:	Rudersdals geologiske historie, se side 9
Den 17. nov.:	Mød Gregers, se side 10
Den 25. nov.:	”Big Bill” og verdenskrigen, se side 11

*NB. *) Husk tilmelding - og **husk at melde afbud** i tilfælde af forfald.*

*Kontakt sekretariatet pr. mail Kkri@rudersdal.dk -
eller på 46115653 onsdag kl. 12.30 - 14.00*

Der er ingen tilmelding til foredragene

REDAKTIONELT

Redaktion: Axel Bredsdorff (ansvarshavende)

Oplag: 1200 eks.

Tryk Idorn Grafisk aps

Udgivet medio august 2020

Et mærkeligt forår 2020

- af Axel Bredsdorff

Dagen efter vores spændende foredrag om Mathias Moth, lukkede Danmark ned. Nu var spørgsmålet så: Hvad med resten af forårets program?

Vi holdt tæt kontakt til kommunens kulturforvaltning og rådførte os løbende med dem, og meldingerne var egentlig ganske klare: ”Det er ikke forsvarligt at gennemføre kulturelle arrangementer som jeres i denne Covid19-tid!” For det første er vi jo ofte op mod 100 deltagere og for det andet er vel mange af vores medlemmer (hvad der hurtigt blev kaldt”) i den sårbare aldersgruppe”. Vi fulgte situationen tæt gennem hele foråret, og aflyste så turen til Eremitageslottet, foredraget om herregårde i Slesvig og Holsten, udflugten til Æbelholt Kloster og arrangementet omkring Søllerødstenen i Holte. Men også vores generalforsamling måtte vi aflyse, og dermed kom vi til at dele skæbne med en lang række andre foreninger landet over. Vi holdt i stedet en ”nødgeneralforsamling” i form af et bestyrelsesmøde, hvor vi traf de få beslutninger der ikke kunne vente til 2021. Beretningen og regnskabet offentliggøres i Søllerødbogen 2020, vi fik valgt en ny revisor (Christoffer Buster Reinhardt), og vi fik sat kontingentet ned fra 290 til 250 kr/husstand. Alle bestyrelsesmedlemmer, der var på valg, var villige til genvalg og det blev de så.

Alle disse forholdsregler er løbende blevet kommunikeret ud i vores medlemsmails og på vores hjemmeside.

Det siger sig selv, at vi naturligvis beklager alle disse aflysninger. Hvad mere ærgerligt er, at en spændende sensommerudflugt til Österlen i Skåne også måtte aflyses, da 80 mennesker i en tæt pakket bus, ud og ind af to døre ikke var tilrådeligt. Nu må vi se om det overhovedet bliver tilladt igen at lave den slags udflugter, men hvis det sker, så har vi i hvert fald et godt program til den tid.

Nu kigger vi så ind i et efterår, hvor det er vores håb, at vi gradvist kan få normaliseret vores foreningsarbejde. Derfor sidder du nu med et program for efterårets foredrag og udflugter, og vi håber naturligvis, at vi kan gennemføre det hele som planlagt. Men som det også fremgår er vi nødt til at være forsigtige: derfor er der maksimalt deltagerantal på vores udflugter og vi kommer også til at begrænse vores foredrag til de første 100 personer, der møder op. Ikke for at genere nogen, men for at være ansvarlige i forhold til den smittefare, der stadig er latent.

Til foråret håber vi at kunne gennemføre de arrangementer, vi har aflyst i år.

Skåltegnsten i Trørød Skov

- turleder Søren P. Petersen, HISTTOP

9. september kl. 16:30-19:00

Vi går en tur i Trørød Hegn og besøger eller forsøger at besøge alle kendte skåltegnsten – der er fire registrerede, men det er ikke sikkert, at vi finder alle. Ruten er på ca. 2 km.

Hvad er skåltegnsten?

Skåltegn er skålformede helleristninger. Diameteren af skålene varierer fra 2 cm til ca. 10 cm, og dybden af skålene varierer tilsvarende fra 5 mm til et par cm for de helt store sten.

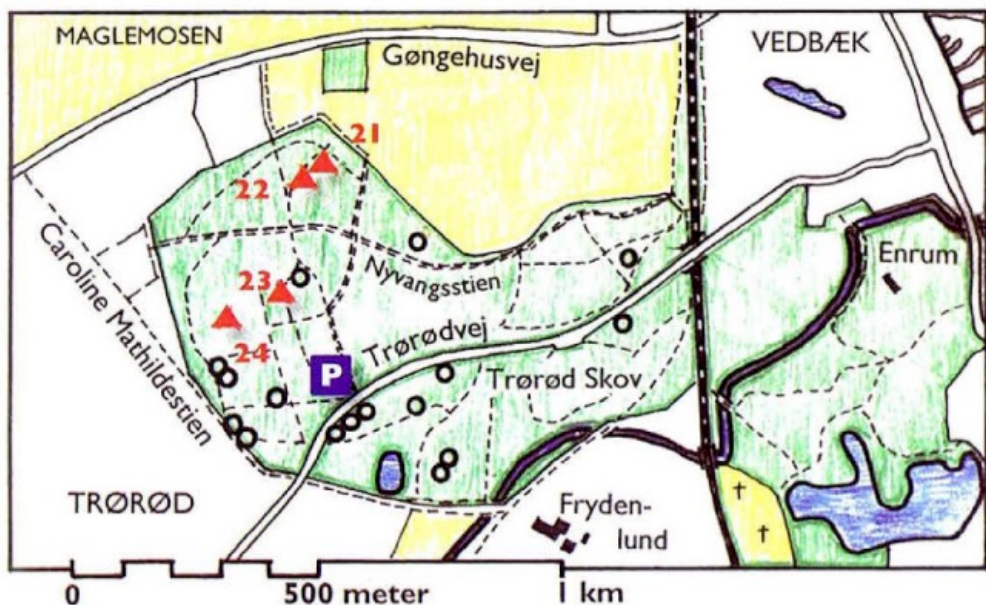
Antallet af skåltegn varierer fra 1 skål til måske 150 skåle på en sten.

De fleste skåltegnsten formodes at stamme fra bronzealderen, men de senere års fund kan tyde på, at der også blev fremstillet skåltegn op i jernalderen.

Hvad er formålet med skåltegnene?

Det ved vi ikke, men der er mange hypoteser. I bronzealderen blev solen dyrket. Der er derfor nærliggende, at skåltegn symboliserer

Trørød Skov

solens livgivende energi. Heraf kan afledes, at skåltegnene har noget med frugtbarhed at gøre. Er det offerskåle for et frugtbarhedsritual? Er det stenstøvet, der var formålet? På turen vil vi diskutere de forskellige muligheder for skåltegnenes betydning.

Helleristninger

I vores område – Det Grønne Område – er der kun fundet tre helleristninger med andre tegninger end skåltegn. En af disse er en sten med en skibstegning fundet 1933 i Jægersborg Dyrehave. På Bornholm er der mange helleristninger, som viser andet end skåltegn.

RANE

I perioden 2002-2004 blev der udført et EU-støttet projekt med titlen RANE, Rock Art in Northern Europe. Foruden Danmark deltog Norge, Sverige, Finland og Rusland. I Danmark deltog Nationalmuseet, Bornholms Museum og Arkæologiklubben Flækken med assistance af arkæologigruppen i Søllerød.

I projektet gennemsøgte de området for skåltegnsten og i dette forløb fandt de bl.a. fire sten i Trørød Hegn. Placeringen af skåltegnstenen blev registreret, og skåltegnene blev tegnet op med kridt og digitaliseret. Mange af disse sten ligger sandsynligvis på samme sted, hvor de blev ristede – de er jordfaste og dermed ekstra interessante, idet skåle-nes interne placering og stenens placering kunne have betydning for, om skålene har en geografisk eller en kosmisk betydning.

Mødested: P-pladsen Trørødvej 37, 2950 Vedbæk. P-pladsen ligger 180 m øst for krydset mellem Trørødvej og Caroline Mathilde Vej (Google koordinat til GPSen: 55.843773, 12.550917).

Max. 40 deltagere. **Husk tilmelding** til kkri@rudersdal.dk **fra** 1. september kl. 9:00.

Selskabets sekretær Kirsten Kristensen kan træffes på Rudersdal Museer, Biblioteksalléen 5 i Nærum på tlf. 4611 5653 hver onsdag kl. 12.30 - 14.00 eller på mail kkri@rudersdal.dk

Husk at give jeres mailadresse til Kirsten!
I går glip af for mange nyheder hvis ikke I er på mail!

Eremitageslottet

Onsdag den 16. september, kl. 17:00

Dette UDSOLGTE arrangement blev aflyst i foråret, men gennemføres nu—alle tilmeldte vil på mail blive bedt om genbekræfte deltagelsen.

En guide fra Slots- og Ejendomsstyrelsen fortæller og viser rundt indenfor i gemakkerne på jagtslottet. Fra HISTTOP deltager Erik Trudsø Jespersen som koordinator.

Entréen på 125, kr/pers skal betales på stedet før rundvisningen. Husk kort eller kontanter.

Efter rundvisningen byder foreningen på et glas vin på picnic-pladsen udenfor. Den røde port ved Hjortekær er åben (onsdage), så vi kan frit køre ind og parkere bilerne umiddelbart til venstre for slottet.

Nyt fra Rudersdal Museer

Den faste rubrik fra museerne udgår desværre af tekniske grunde denne gang. Vi beklager og lover at næste nummer af Nyt bliver beriget med både en status og et kig ind i fremtiden for museerne og arkivet.

Med hensyn til arrangementer henvises til
museer.rudersdal.dk

Børnekonger i Danmarkshistorien - fra Svend, Knud og Valdemar til Christian 7.

Foredrag ved tidl. Museumsleder Niels Peter Stilling
Søllerød Sognegård, torsdag den 17. september kl. 19:30

Historikeren Niels Peter Stilling vil i foredraget berette om de 10 børnekonger, vi kender i Danmarkshistorien og deres skæbner. Vi begynder med borgerkrigstiden i midten af 1100-tallet, hvor tre unge slægtninge kæmpede om magten. Dernæst om den unge Knud, der så dygtigt bekæmpede de hedenske vendere. Erik Klipping og det sidste kongemord i Danmarkshistorien kommer vi ikke uden om. Det urolige 1300-tal kan fremvise tre unge konger: Vovehalsen, den Uduelige og Sørøveren. Så går der nogle hundrede år, før vi igen får en dreng på den danske trone: vor store renæssancekonge Christian 4., der oplevede en munter ungdom, før han indlod sig på de skæbnesvangre svenskekrige. Vi afslutter med den sørgelige historie om, hvordan en forkert og hård opdragelse kan afstedkomme de største ulykker - ikke mindst når den unge mand i et arrangeret ægteskab bliver gift med sin kusine.

Der er garanti for farverige historier denne aften og foredraget ledsages af udvalgte billeder.

Det unikke kalkmaleri i Birkerød Kirke er et såkaldt "Memento mori" (påmindelse om døden). Det viser livshjulet med den unge kongesøn tv. På det latinske tekstbånd læses: "Jeg vil være konge". Øverst troner kongen og udtaler: "Regno", altså "Jeg er konge". Th. faldet han nedad og på båndet læses "Jeg har været konge" og nederst ligger den døde konge: "Jeg er uden kongedømme". De fantastiske og sjældne kalkmalerier i Birkerød Kirke stammer fra pesttiden i 1300-tallet.

Arrangementet er et led i Golden Days Festival.
Kom i god tid. Gratis entré, også for ikke-medlemmer.

Kastellet

Tirsdag, den 29. september kl. 17:00

Vi indbyder hermed foreningens medlemmer til en rundvisning med guide fra foreningen ”Kastellets venner”. Fra HISTTOP deltager Erik Trudsø Jespersen.

Det i dag meget velbevarede fæstningsværk blev omkring årtusindskiftet genskabt i sin fulde pragt, med en stor donation fra A.P. Møller. Henvend 100 år før, havde det industrielle gennembrud i bogstaveligste forstand skamferet anlægget, idet Frihavnsbanen fik sin linjeføring tværs igennem området. Senest er der sket et omdannelse i den nordøstlige del, hvor Monumentet for Danmarks internationale indsats pietetsfuldt er blevet anlagt.

Efter rundturen skal vi besøge Kastelskirken, hvor sognepræst Else Hvid har lovet at fortælle os om kirken og det voksende sogn. Som afslutning på arrangementet byder foreningen på en forfriskning.

Adgang via den nordlige Norgesport er ikke muligt, kun Kongeporten fra Esplanaden er åben for gående adgang. Beregn derfor god tid til at komme fra parkering udenfor eller fra Østerport Station til fods.

Vi mødes ved **hovedvagten i Kongeporten kl. 17** på dagen.

Tilmelding fra 9. september kl. 09:00 til kkri@rudersdal.dk

Foto: Erik Trudsø Jespersen

Rudersdal geologi

- ved geolog Steen Andersen

Tirsdag, den 20. oktober kl. 19:30 i Søllerød Sognegård

Mens vi har travlt med at formidle vores lokalhistorie, glemmer vi måske helt, at der også var en spændende udvikling i gang før vi mennesker begyndte at lave historie. Ikke mindst istiderne og de mellemliggende varmeperioder (vi befinder os i en sådan for tiden), har store kræfter været på spil: den fremrykkende is, de store smeltevandsfloeder, nedbøren, havets bølger osv.

Selv indenfor vores begrænsede geografi kan der findes randmæræne (Maglebjerg), isdæmmet sø (Høje Sandberg) og ”falske bjerge” (Holtekollen). Kom og bliver klogere på landskabets dannelseshistorie.

Steen Andersen er uddannet geolog og har netop deltaget i projektet ”Rudersdals Bjerge”, der er en tematisk vandretur rundt på vores lokale bakker.

Gratis adgang, også for ikke-medlemmer

Foto: Det kuperede landskab i Søllerød Naturpark (Axel Bredsdorff)

En aften med Gregers
Søllerød Sognegård, den 17. november kl. 19:30

Vi indbyder hermed til en aften med Gregers Dirckinck-Holmfeldt, der vil berette om oplevelser gennem et langt liv i og omkring dansk underholdning, tv, teater mm. Som historiker står han bag de tre bind af ”Den ny Danmarkskronike”.

Faren var i mange år antikvarboghandler i København. Gregers er vokset op på Østerbro, sang i Københavns Drengekor og blev student fra St. Jørgens Gymnasium. Bedsteforældrene boede i Holte, og her kom han meget i de tidlige år, og Gregers og hustruen Grete bor i dag selv i Holte. Foreningens modne publikum husker ham sikkert bedst som studievært i DR, hvor det var udsendelser som ‘Hva mæ kultu-ren’, ‘Kanal 22’, ‘Lørdagskanalen’, ‘Her er dit liv’ og ‘Dilemma’, der bragte sindene i kog og skaffede ham et folkeligt gennembrud.

Gratis entré, også for ikke-medlemmer

”Big Bill” - foredrag om William S. Knudsen - ved journalist og forfatter Martin Lund Søllerød Sognegård, den 25. november kl. 19:30

Kom og hør den fantastiske historie om William S. Knudsens utrolige liv, der førte ham fra et job som cykelreparatør i Lyngby til trestjernet general i USA!

”Speed-Up King Knudsen” (eller ”Big Bill”) betragtede hele livet sig selv som en håndens mand. Han færdedes på direktørgangen hos Ford og General Motors, og modtog den ene hædersbevisning efter den anden i USA og Danmark.

William tog på lykke og fromme til USA som ung, og arbejdede sig op fra bunden og steg helt til tops i den amerikanske bilindustri. Herfra blev han head-huntet til at stå i spidsen for den totale omlægning af den amerikanske industri fra freds – til krigsformål. Han betragtes som afgørende for de allieredes sejr i 2. verdenskrig.

Martin Lund, der er journalist, tv-instruktør og forfatter, har skrevet bogen (”Big Bill”, 2019, Haases Forlag) om denne fantastiske mand, og han ledsager sit foredrag med fotos og film.

Gratis entré, også for ikke-medlemmer

Returneres ved varig adresseændring

Afsender:
Historisk-topografisk Selskab for
Søllerødegne
Rudersdal Museer,
Biblioteksalléen 5
2850 Nærum

Nye medlemmer til Historisk-topografisk Selskab?

Kender du nogen, som interesserer sig for vores lokale historie og bevaringen af kommunens kulturhistoriske værdier?

Giv vedkommende et medlemskab som gave.

Indmeldelse i

Historisk-topografisk Selskab for Søllerødegne

kan ske ved at gå ind på www.histtop.dk - sende en mail til formand@histtop.dk eller Kkri@rudersdal.dk eller ringe til sekretariatet på Rudersdal Museer tlf. 46 11 56 53 (bedst: onsdage)

Husk at opgive navn - adresse - tlf. nr. - **og e-mail**

Årligt kontingent for 2020 er 250 kr. – inkl. Søllerødbogen og adgang til alle arrangementer

Betaling: Mobile Pay: 72024 (skriv navn og mail)

Bank: Reg. Nr. 2253, Kt. Nr. 7555 468 398